

STICHTING DUURZAME BEDRIJVENTERREINEN

De kracht van het collectief

Al jaren luidt het adagium dat een goede gebiedsorganisatie de start is voor een gezond bedrijventerrein. Maar fragmentatie is nog vaak de norm in bedrijventerreinenland. Volgens Jacko D'Agnolo, namens de Stichting Duurzame Bedrijventerreinen inhoudelijk trekker van de het project Duurzame Bedrijventerreinen, is een goede en verbindende gebiedsorganisatie een voorwaarde om bedrijven-terreinen te kunnen verduurzamen. "Individuele oplossingen alleen zijn niet genoeg."

AUTEUR Jan Jager

Stichting Duurzame Bedrijventerreinen voert regie over de verduurzaming van twintig Venlose bedrijventerreinen die samen 1250 bedrijven en meer dan 40.000 werknemers herbergen. De stichting bestaat sinds 2020 en is een samenwerking van Ondernemend Venlo, de Limburgse Werkgevers Vereniging, Gemeente Venlo en Rabobank. Het doel is de bedrijventerreinen niet alleen energetisch te verduurzamen, maar de terreinen ook gezonder in te richten voor mens, dier en natuur. Dat laatste is geen overbodige luxe, blijkt tijdens een bezoek aan Ondernemend Venlo midden in de zomer. De organisatie houdt kantoor in de markante toren op het voormalige Floriade-terrein aan de A76. Het terrein zelf is dor, en dat heeft alles te maken met de droogte waardoor het geheel schrale uitstraling heeft. Dat is niet het ergste. Droogte geeft ironisch genoeg ook risico's op overstromingen omdat overmatig regenwater niet wegzakt in uitgedroogde grond. En het heeft een nadelig effect op de biodiversiteit. Als het aan D'Agnolo ligt, worden alle twintig bedrijventerreinen als ze er nog niet over beschikken voorzien van groenblauwe structuren en waar hier geen ruimte voor is, via regenwaterafkoppeling in verbinding gebracht met nabijgelegen natuur. Doel is om hemelwater zoveel mogelijk te laten infiltreren zodat er in droge tijden wat overblijft. De missie van Stichting Duurzame Bedrijventerreinen is tweeledig. Enerzijds steven de achterliggende partners energetische verduurzaming na door de omleg van fossiele brandstoffen naar collectieve en duurzame energie-opwekking en -uitwisseling. Daarnaast zullen bedrijventerreinen worden aangepast aan de klimaatverandering zoals hierboven beschreven. Basisgedachte achter de stichting is dat je individueel maatregelen kunt nemen als bedrijf zoals het verlagen van de temperatuur van ketels van 80 naar 70 graden, maar dat je collectief méér kunt doen. Stichting Duurzame Bedrijventerreinen focust op collectieve ingrepen.

Basis voor de energetische ingrepen is een zogenaamde 'data-röntgenfoto' die de stichting in samenwerking met Riensta Beleidadvies en Beleidsonderzoek opstelde, vertelt D'Agnolo. Het is geen letterlijke foto maar feitelijk een overzicht op postcode 6-niveau over waar energie wordt gevraagd en waar zich reststromen bevinden. Data op individueel bedrijfsniveau mag de stichting niet krijgen vanwege privacy-wetgeving. De grens ligt ergens bij een cluster van vijf of zes bedrijven. "Met die data in de hand kun je veel gericht met die bedrijven in gesprek gaan over hun energieverbruik en over mogelijke verduurzaming of uitwisseling onderling." Via de data-röntgenfoto zijn bedrijven bij elkaar gebracht die collectief terugleveren aan het net. Het meest bijzonder is de koppeling van de warmte leverende frietfabriek van Aviko aan de

onderneming AMI, in Venlo onder meer producent van gegalvaniseerd deurbeslag. "Aviko bleek veel restwarmte te hebben en AMI is een gebruiker van warmte. Wij gaan ervoor zorgen dat AMI haar gasverbruik voor 55 procent kan reduceren door warmte te ontvangen van Aviko. Voorheen verdween die warmte gewoon in de lucht. Zonder de data-röntgenfoto en de proactieve houding van Stichting Duurzame Bedrijventerreinen waren Aviko en AMI misschien wel nooit aan elkaar gekoppeld. De data geeft veel inzicht en prikkels om te verduurzamen, aldus D'Agnolo. Vanwege de netcongestie in Limburg staat het project nog in de wachtkamer omdat de voor de benodigde industriële warmtepomp een uitbreiding van twee megawatt op de bestaande aansluiting van Aviko nodig is.

D'Agnolo noemt nog tal van voorbeelden van slimme uitruilen die zijn stichting faciliteert, zoals het bedrijf MGG dat onder meer aluminium motorblokken fabriceert voor de automotive industrie. "Met de restwarmte van MGG kunnen we een naastgelegen bedrijf Dings Kartonnage

"Basisgedachte achter de stichting is dat je individueel maatregelen kunt nemen als bedrijf zoals het verlagen van de temperatuur van ketels van 80 naar 70 graden, maar dat je collectief méér kunt doen."

volledig van het gas halen," aldus D'Agnolo. "Een van de dingen die ik heel sterk vond is dat de Stichting Duurzame Bedrijventerreinen een budget van 1,8 miljoen euro had. Naast dat aanjaaggeld vormen de projectpartners Ondernemend Venlo, gemeente Venlo, LWW en Rabobank

“Ik zie nog te veel ambitieuze plannen voor verduurzaming van bedrijventerrein maar de governance wordt vergeten. Daar begint het mee!”

de ruggengraat van het project. Zonder deze projectpartners was ik nòôit ingestapt. Ik zie nog te veel ambitieuze plannen voor verduurzaming van bedrijventerrein maar de governance wordt vergeten. Daar begint het mee! En je moet budget hebben zodat je bepaalde projecten kunt voorfinancieren.” Zo heeft de stichting ook onder meer het haalbaarheidsonderzoek voor de uitwisseling tussen Aviko en AMI gefinancierd. “Met de stichting willen we aantonen dat door de handen ineen te slaan je véél meer klaarspeelt.”

Een ander noemenswaardig project dat D'Agnolo noemt is bedrijventerrein Spikweien, dat een keur aan functies herbergt in een zeer dichtbebouwde setting. Dat betekent dat er nagenoeg geen ruimte is voor openbaar groen en water. “Samen met de gemeenten Venlo, de Stichting Limburgs Landschap, het Waterschap Limburg en de bedrijven gevestigd aldaar gaan koppelen we alle daken af. Via een gescheiden riolering, dat er al ligt, wordt overtollig regenwater naar het naastgelegen Natura2000-gebied 'Ravenvennen' gebracht waar het op natuurlijke wijze in de bodem kan infiltreren. Hiermee wordt verdroging van dit Natura2000-gebied tegengegaan.

Een soortgelijk project is de kwaliteitsslag die onder regie van de stichting wordt gemaakt in omgeving van de Marinus Dammeweg in de buurt van de Venrayseweg. Daar zat een cluster van drie bedrijven een nagenoeg volledig geasfalteerde omgeving herinrichten via afkoppeling van hemelwater en toevoeging van groen ontstaat een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, zonder wateroverlast en hittestress.

Ondernemers moeten uiteindelijk ook zelf investeren, maar volgens D'Agnolo begint dit met een collectieve aanpak, regie en budget. De Limburgse aanpak werpt haar vruchten af.

Maak werk van de ruimte!

De ruimte in Nederland is beperkt en de druk op deze ruimte is enorm. Wonen, werken, recreëren, groen, water, energie, mobiliteit, etc. De mogelijkheid om ruimte erbij te maken is, m.u.v. inpolderen en landaanwinning op zee, maar zeer beperkt. En deze ruimtevragers zijn ook nog met elkaar in een soort van “natuurlijk” evenwicht. Kiezen voor het één gaat veelal ten koste van het ander. We moeten dan ook zorgvuldig omgaan met deze ruimte en keuzes durven maken (met alle gevolgen voor de andere aspecten van dien). Maar liever bewust keuzes maken dan dat we ons dat laten gebeuren en we lijdzaam toezien hoe dit nieuwe evenwicht tot stand komt. Dan wint in eerste instantie de sterkste maar zijn we uiteindelijk allemaal verliezers. In de natuur zijn daar voorbeelden genoeg van.

Maar naast nieuwe keuzes moeten we ook kijken hoe keuzes die we ooit hebben gemaakt er nu voor staan. Hoewel de druk op de ruimte enorm is zien we toch nog regelmatig locaties die niet optimaal worden gebruikt. Sterker nog, die optimaal niet worden gebruikt. Met andere woorden: plekken die om verschillende redenen helemaal niet gebruikt worden. Dat schuurt toch wel als je weet dat er zoveel vraag naar ruimte is. Alleen moet de betreffende eigenaar wel open staan voor deze optimalisatie b.v. door middel van verkoop. Maar in een periode waarbij er sprake was van negatieve rente op je spaarrekening is dat natuurlijk geen aantrekkelijke optie. Dan heb je liever geld in stenen dan op de bank. Gelukkig lijkt deze situatie zich weer wat te normaliseren en kunnen de onderhandelingen opnieuw worden opgestart. Dit biedt zeker meer kansen voor intensivering en verduurzaming.

Zeker in de Utrechtse regio waar OMU extra middelen heeft ontvangen om zich in te spannen om te intensiveren en verduurzamen op bestaande werklocaties. Oftewel beter gebruik maken van de al aanwezige werklocaties (en voorkomen dat deze door de enorme druk worden omgezet in woningbouw). Dit zal, zonder de vaak gewenste waardesprong, niet altijd lukken met een sluitende businesscase maar levert wel een duidelijke meerwaarde op voor de regio als totaal. Zo maken we in de Utrechtse regio weer werk van de ruimte!

Frank Hazeleger
BESTUURSLID SKBN EN DIRECTEUR
BIJ NV ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ
UTRECHT (OMU).